



# ข้อเสนอแนวทางการบริหารจัดการ เศรษฐกิจนอกระบบ

วรวิทย์ หิรัญรักษ์  
ภาคีสมาชิก สำนักธรรมศาสตร์  
และการเมือง ราชบัณฑิตยสถาน

**คำสำคัญ :** เศรษฐกิจนอกระบบ, การบริหารจัดการ

คำว่า เศรษฐกิจนอกระบบ (informal economy) มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้สรุปไว้เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมไทยว่า หมายถึง การประกอบอาชีพและธุรกิจในภาคการผลิตสินค้าและบริการที่สร้างงานสร้างรายได้ ซึ่งไม่ได้อยู่ภายใต้การบริหารจัดการของภาครัฐโดยมีทั้งกิจกรรมที่ถูกกฎหมายและหลีกเลี่ยงกฎหมาย เช่น ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระ อาชีพขับรถแท็กซี่ รถตุ๊ก โดยสาร รถจักรยานยนต์รับจ้าง และที่ผิดกฎหมายซึ่งสร้างปัญหาด้านคุณธรรม อาชญากรรม และสุขภาพแก่ประชาชน เช่น ผู้ค้ายาเสพติด ผู้ค้าหวยเถื่อน ดังนั้น การบริหารจัดการเศรษฐกิจนอกระบบอย่างเหมาะสมจะก่อให้เกิดผลดีต่อระบบเศรษฐกิจและ

สังคมของประเทศ ทั้งนี้ เพราะจะทำให้เศรษฐกิจนอกระบบได้รับการพัฒนาให้เป็นฐานสนับสนุนเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ และจะสร้างความเป็นธรรมและกระจายโอกาสในการประกอบธุรกิจอาชีพ และโอกาสในการเข้าถึงบริการและการคุ้มครองทางสังคมและสาธารณสุขขั้นพื้นฐานของภาครัฐ ซึ่งจะมีผลทำให้คุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่ในภาคเศรษฐกิจนอกระบบได้รับการยกระดับสูงขึ้นทัดเทียมกับผู้ที่อยู่ในภาคเศรษฐกิจในระบบ ขณะที่การบริหารจัดการภาคเศรษฐกิจนอกระบบที่ผิดกฎหมาย จะทำให้รัฐสามารถจัดระเบียบสถานประกอบการ ควบคุมขนาด และมาตรฐานการบริการและให้การคุ้มครองดูแลสวัสดิการและสุขภาพของผู้ประกอบอาชีพในภาคเศรษฐกิจดังกล่าวได้ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอที่จะทำ

กิจกรรมเศรษฐกิจนอกระบบที่ผิดกฎหมาย หรือมีผลกระทบต่อศีลธรรมและความสงบเรียบร้อยของสังคมให้กลายเป็นกิจกรรมที่ถูกกฎหมาย และเป็นที่เปิดเผยและยอมรับกันได้ในสังคมนั้น เช่น การเปิดบ่อนกาสิโนและการเปิดสถานบริการทางเพศอย่างถูกกฎหมาย หรือการอนุญาตให้มีการจดทะเบียนโสเภณีได้อย่างเสรี อาจได้รับการต่อต้านอย่างรุนแรงจากชุมชนและสังคม รวมทั้งอาจเป็นบ่อเกิดของค่านิยมสังคมที่ผิด ๆ ในระยะยาว และเป็นบ่อเกิดของปัญหาอาชญากรรมและปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมาได้ ดังนั้น ผู้กำหนดนโยบายของรัฐในเรื่องดังกล่าวจะต้องพิจารณาข้อเสนอด้วยความรอบคอบและระมัดระวังอย่างมาก มิควรคำนึงถึงเฉพาะผลได้ทางเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น